

OBČANI O SEBI IN O DRUGIH

Ne zanemarjajmo rekreacije

Rekreacijskih objektov za občane je primanjkovalo že tedaj, ko naši kraji še niso bili tako gosto naseljeni kot danes. Občina Moste-Polje šteje sedaj preko 40.000 občanov in rekreacijski objekti še daleč ne zadostujejo za vse potrebe in želje. Občinska skupščina sama nima dovolj denarja, da bi zapolnila vrzeli, posamezna podjetja prav tako ne; le redka podjetja nakazujejo večje vsote za rekreacijo, pa še ta pred-

Alojz Barber: „V načrtu imamo zgraditi odprti rekreacijski center.“

vsem le za svoje člane. Za splošno rekreacijo pa objektov slej ko prej manjka in – kot kaže – bo za te nemene odslej še manj denarja. Dosti velik posluh za to – tudi s komercialnega vidika – pa je imelo gostinsko podjetje Moste. Novembra lani je namreč odprlo zelo dobro in lepo kegljišče v zadržnem domu v Zadobrovi. Tu rekreacijskega objekta doslej ni bilo, razen nekega manjšega v bližnji Zajčji dobri. Okoliš pa šteje prek 3.000 občanov. Z novim kegljiščem se je izpolnila želja marsikoga, saj je kegljanje zelo priljubljen šport.

Kegljišče upravlja, sprejema rezervacije, daje nasvete in žetone 47-letni Alojz Barber, stanujoč v Zadobrovi, sicer pa rojen na Štajerskem. Celotno gostišče pa upravlja njegova žena, 37-letna Marija. Imata dve hčerki in sina, a vsi trije živijo pri starih starših v Veržaju in tam hodijo tudi v šolo.

„Kako to, da otroci niso pri vas?“

„Predvsem zato, ker tu nimamo primerne stanovanja, niti nimamo urejenega otroškega varstva. Sem smo se preselili šele pred tremi leti in do danes se nismo dobili stanovanja, v katerem bi lahko živela vsa družina.“

„Toda otrok tako nimata pri sebi?“

„Seveda in raje bi jih imela tu! Toda ne moreva jih imeti, ker sva oba zaposlena v gostilni. Pa tudi tukajšnji prostor ni najbolj primeren za šolo, saj gostilna in šola ne gresta skupaj.“

„K neprimernosti sožitja šole in gostilne gotovo pripomore tudi kegljanje, saj je pri kegljanju vedno dosti hrupa!“

„Mislim, da hrup s kegljišča ne moti učenja. Šola je zasedena predvsem dopoldne, takrat pa ljudje najmanj keglja. Pa tudi sicer ni vročih in razboritih gostov, da bi kalili mir v okolici.“

„Kako pa gledajo učenci na ta objekt; zahajajo vanj?“

„Ne, ker jim ne dovolimo, saj je mladini pod 16. letom starosti vstop prepovedan. Pa tudi sicer kegljači ne pijejo in je kegljanje resnično športni užitek. Mislim, da bi kegljišče lahko celo izkoriščala tudi šola pri urah telovadbe starejših letnikov. Pod vpisom učitelja bi učenci z veseljem kegljali in telovadne ure bi bile pestrejšje.“

„Kako pa gostje, so zadovoljni s kegljiščem?“

„So, vsaj po večini. Pripomba je malo in še to se nepomembne. Svetujemo nam, da bi bilo to in ono še potrebno zgraditi, vendar pri tem nihče ne pomisli, koliko je že to ostalo.“

„Kaj pa organizacije in klubi: ali

uporabljajo vaše kegljišče?“

„Ga, predvsem sindikati in tem dajemo tudi popust. Kegljiškega kluba pa zaenkrat še ni.“

„Koliko časa ste gradili kegljišče?“

„Le 6 mesecev. Pročelje še ni urejeno, upam pa, da bomo to postorili letos.“

„Koliko je stalo?“

Stara dobra gostilna

Zopet je minilo leto in silvestrovanje. Marsikatero čašo smo spili na zdravje novega leta in v spomin na dobe dni starega leta. Ob tem smo se spominjali tudi preteklih silvestrovanj. Starejši so se z veseljem spominjali silvestrovanj svojih mladih let; kaj se ne bi, saj so bili mladi! Prav dobro se silvestrovanj spominja

Miha Jeriha: „Pred vojno so ljudje v gostilnah malo jedli in veliko pili sedaj pa delajo oboje.“

tudi bivši in zelo znani gostilničar iz Zadrove Miha Jeriha, po domače Glastovec. Vsa silvestrovanja, ki jih je prirejala predvojna Svoboda iz Zadrove, so namreč bila v njegovi dvorani. Takrat so nastopili znani in revolucionarni občani, ki pa jih žal

zvečina ni več med živimi, saj so padli kot borci ali pa umrli po internacijah.

Danes je Miha Jeriha upokojen in brez gostilne.

„Od kdaj je nimate več?“

„Če se dobro spominjam – od leta 1948. Takrat smo obrtniki na veliko vračali dovoljenja, saj so v obrti prenekatere gledali ostanke kapitalizma. No, danes so različne obrti še mnogo močnejše, pa nikomur ne pada na um kaj podobnega.“

„Pa med vojno – je bila tudi gostilna?“

„Bila, vsekoli, kljub temu, da sem bil v internaciji na Rabu. Takrat jo je upravljal hči Matilda.“

„Koliko časa pa ste imeli gostilno pred vojno?“

„Jaz sem jo prevzel leta 1922 in naslednje leto bi torej praznoval 50-letnico. Prevzel sem jo od matere; sicer pa sem bil gostilničar našega četrtega rodu. Lahko si mislite, koliko vina je steklo po grih v naši gostilni in koliko se je v njej dobrega pojedlo.“

„Zanima me, če so ljudje pred vojno več pili ali več jedli po gostilnah?“

„Jedli so precej manj. Mnogo več so pili vina. Piva ne, prav tako ne žganij pijač – razen kakega žganja ali, ta zelenega. Jedli so praktično niso, če pa so, so kar s seboj prinesli kruh in klobaso. Jedla so se bolj, odprla, tik pred vojno, posebno tedaj, ko je v dvorani nastopala zadržovska Svoboda. Če so priredili Silvestrovo ali pustovanje, pa je bilo tudi jedi vedno premalo.“

„Kakšne so bile družbe v gostilni?“

„Zelo vesele. Cela soba je bila ena sama družba! Ne tako kot danes, ko je za vsako mizo svoja družba. Povedati so se vsepokraj smejali dovtipom, ki jih je prispevala celotna družba. Takrat sploh ni bilo ločevanja med omizji. Poudariti moram, da je bilo to predvsem pri meni, ker so sem zahajali le domačini in vsi so bili člani ali simpatizerji Svobode. Člani drugih strank k meni niso hodili.“

„Kakšna pa so bila silvestrovanja, v čem je bil njihov mik?“

Predvsem v tem, da je bila prireditelj tudi politično obarvana. Nanko so se vedno zelo dobro pripravili z različnimi zabavami prizori, tako da so se ljudje smejali, rasnično od srca smejali. Ob polnoči pa je sedaj že pokojni Nace Ferfila običajno udarjal s kladivom na nakovalno in s tem naznanil novo leto. Takrat je bil višek vsega in tega so se še dolgo vsi radi spominjali.“

„Pravite da je na teh prireditvah sodelovalo več znanih ljudi. Lahko poveste, kateri so bili?“

„Največ jih je že v grobu; pa niso umrli naravne smrti. Skoro vsi so šli že leta 1941 v partizane in prav ti so ustanovili tudi prvo partizansko četo v Sloveniji. Med najbolj agilnimi so bili: Jernej Gasperšič in njegova dva brata, nadalje Jože Moškrč, Tone Trtnik, Miha Berčič, bratje Vidgarjevi in drugi.“

„Torej se tedanjih silvestrovanj z veseljem spominjate?“

„Seveda se jih. Prvič sem bil mlad, drugič pa so bila resnično dobro pripravljena. Pa tudi družbe so držale bolj skupaj in ne tako kot danes!“

„In kako je danes?“

„Mislim, da se z današnjimi silvestrovanji tedanja sploh ne dajo primerjati. Res da je bilo zabav manj, toda bilo je dobro in družabno. Danes pa se na vsakem koraku pa preveč komercializirane. Tudi televizija ljudi zadržuje doma. Vsak se stisne v svoj kot in drugemu ne da blizu.“

Razlika med otroki je očitna

Branka Kovač: „Otroke v vrtcih predvsem vzgajamo.“

Sprejela me je z nezaupanjem, skoraj plaho, z izgovori, češ da nima časa, da naj se pogovorim z drugo vzgojiteljico, naj pridem po službi. Kasneje, sredi prijetnega in sproščenega pogovora pa mi je priznala, da je imela pred mano in mojimi vprašanji le tremo in nezaupanje, češ da otroci nimajo in kar je po njenem zatrdanju „prirojeno“ je odraslim. Po začetnih zadregah pa se je 25-letna vzgojiteljica Branka Kovač popolnoma sprostila in govorila sva še kar naprej, čeprav je bilo „uradnega“ intervjuja že konec.

Kot vzgojiteljica dela v vrtcu Anjele Ocepek v enoti Selo, stanuje pri njej v neposredni bližini. Rodila se je v Kamniku, toda tega skoro ne pozna, saj se je skupaj s starši in bratom že v rani mladosti preselila za Bežigrad. Tako je danes prava ljubljanka pa tudi Moščanka.

„Kdaj ste se preselili v Moste?“

„Kmalu potem, ko sem začela delati v tem vrtcu.“

„Je bilo to vaše prvo službeno mesto?“

„Skorajda bi lahko rekla prvo, saj tistih nekaj mesecev, ko sem delala v Cerknici, ne morem šteti za redno delovno razmerje.“

„Vam je ta služba všeč?“

„Je, saj drugače ne bi šla v ta poklic.“

„Včasih gredo ljudje v poklic kljub temu, da jim ni všeč!“

„Res je, toda to velja le za tiste, ki niso imeli možnosti izbire. Pri

meni to ni prišlo v poštev, ker sem lahko izbirala po mili volji brez vsakega pritiska.“

„Toda v sebi morate imeti še nekaj več, če hočete opravljati svoje delo nadpovprečno. Naj sklepam, da to vi imate, saj drugače ne bi bili otroci tako navezani na vas.“

„Mislim, da nimam nič nadpovprečnega v sebi in prepričana sem, da se vsaka vzgojiteljica po svoji najboljši moči trudi za svoje otroke. Res je, da so pri tem tudi razlike, pa tudi otroci si sami izberejo med sabo simpatije in če ima nekdo simpatij več, drugi manj, je zato sam dostikrat najmanj odgovoren.“

„Morebiti vam pri delu pomaga to, da niste poročeni?“

„Mogoče to res pomaga, toda prepričana sem, da to ni odločilno. Kot sem že prej omenila, se vse vzgojiteljice pri delu po svojih najboljših močeh trudijo ugoditi otrokom, pa tudi staršem; toda tiste, ki so poročene, se poklicu ne morejo posvetiti dovolj še tedaj, ko so doma, z družino. Naše delo, pa tudi delo drugih vzgojiteljev, zahteva, da se človek še po delovnem času pripravi za naslednji dan. Te priprave pa so zaradi zaposlenosti poročenih vzgojiteljic gotovo manjše kot pri samskih.“

„Zanima me, kakšna je razlika med tistimi starši, ki imajo otroke v vrtcu le nekaj dni ali tednov, in tistimi, ki jih imajo že dlje?“

„Razlika je očitna, izgine pa tedaj, ko starši ugotovijo, da so njihovi otroci pri nas vami in zadovoljni. Sprva vsakdo želi, da z njegovim otrokom delamo tako, kot da imamo le njegovega. Pozneje ugotovijo, da je to nemogoče, pa tudi bolj samozavesten in samostojen postane otrok, če je drugim enak.“

„In kakšna je razlika med otroki, ki so v vrtcu, in tistimi, ki niso?“

„Ta razlika je večja, kot si ljudje predstavljajo. Že na cesti se da z lahkoto ugotoviti, kdo je v vrtcu in kdo ne.“

„Kaj bi dejali za konec razgovora?“

„To, da mi je kar hudo, ko vidim otroke, da nima tistega, kar bi lahko imel, če bi hodil v vrtce. Želim, da bi bilo čimveč vrtcev in čimveč otrok, ki bi bili deležni strokovne vzgoje in varstva. Staršem naj ne bo žal, ko bodo dajali denar za samoprispevek, namenjen za gradnjo vzgojno-varstvenih zavodov.“

Rubriko ureja E. S.

NEPOVABLJENI VSILJIVCI

Dedek Mraz ima v Zadrovu že lepo tradicijo. Vsako leto obišče malčke v dvorani zadržnega doma. Tudi letos se je tamkajšnje Društvo prijateljev mladine za ta dogodek temeljito pripravilo. Zbralo je tudi okoli 2.300 din sredstev. Organizacijo so odlično izpeljali Stanka Hudolin, Slavka Kastelic, Marjan Moškrč in Ivan Bartol, pomagali pa so jim še številni drugi.

Dvorano so okrasili z rekviziti, ki so jih nabavili že lani in tem samo dodali še nekaj novih. Videti je bila kot sanjska pravljica. Ko je dedek Mraz vstopil v dvorano, je v njej kar zavrsalo! Pozdravilo ga je okoli 150 predšolskih malčkov. Najprej jim je zavrtel barvno risanko, nato pa jih je

povabil k sebi, naj mu pokažejo, česa so se čez leto naučili. Malčki so kar drli k njemu. Vsak mu je hotel zapeti ali deklamirati kako pesmico. Nekateri so mu izrazili tudi svoje želje. Buničev Janeček je bil čudovit. Pokazal se je kot skoraj že pravi šansonjer!

Seveda je dedek Mraz podaril vsakemu tudi napihnen balonček. Verjetno tega dogodka vsi navzoči ne bodo kmalu pozabili. Na koncu je dedek Mraz razdelil malčkom žetone, da so si z njimi kupovali dobrote pri stojnicah.

Dedek Mraz pa se je spomnil tudi tistih prvošolčkov, ki jih je sprejel lani, letos pa jih v dvorani ni bilo. Vsakemu je poslal paketček z dobrnotami.

Organizatorjem je torej prireditelj odlično uspela. Prav je tako. Tradicijo je treba gojiti in jo še bolj popestriti, da se bodo naslednj leto še bolj potrudili.

Naslednji dan je v lepo okrašeni dvorani organizirala šola Sostro ples za učence višjih razredov. Tudi ta prireditelj je odlično uspela. Le nekaj se je vmes pripetilo, kar vsi obsojamo: Pojavili so se namreč nepovabljeni vsiljivci iz sostrškega župnišča in tebi nič meni nič montirali svoje ojačevalce, zvočnike in električne kitare in zahtevali, da bi organizator črtal neke točke programa in dodal njihove. Temu pa se je močno upr šolski ravnatelj in dosegl, da so dvorano vsiljivci zapustili.

Vprašujemo se, kdo je te vsiljivce povabil! Kdo jim je dal pravico, da se – nepoklicani – vsiljujejo v šolski program? Mar so pozabili, kakšno poslanstvo opravljajo? Naj jim to pot enkrat za vselej povemo, da ne potrebujemo njihove pomoči! Naj ostanejo onstran cerkvenega praga! S tem seveda ne smemo očigledati, da si naših prireditelj ne smejo ogledati kot občani, toda naj se ne vtikajo v šolske programe! Njihovo mesto je v cerkvi in ne v dvorani ali šoli!

Alojz Kastelic

MILIJARDE ZA OBOROŽEVANJE

Spet je minilo leto dni. Eno leto! Koliko smo v tem letu doživeli, koliko novih izkušenj smo dobili, koliko se je zgodilo ta čas! In naj je bilo to leto za nas srečno ali nesrečno, uspešno ali neuspešno – želimo si, da bi bilo prihodnje lepše, srečnejše in uspešnejše. Sedaj delamo načrte, kaj vse bomo naredili, kaj izboljšali in vendar so to samo načrti. Načrti in upanje. Upanje, da bo prihodnje leto srečnejše in res lepo preživeti. Želimo si, da bomo čez leto dni, ko bomo pogledali nazaj in pregledali svoje dosežke in doživljanja, lahko rekli: To leto pa smo res lepo preživeli! Niti za en dan v tem letu nam ni žal, da s tem ga živeli. Če bomo dosegli to, potem bomo uresničili večino svojih načrtov in želja.

Toda človek je lahko popolnoma srečen le v svetu, kjer vlada mir in razumevanje. Svet pa je danes poln protislovij in krivic. Dve tretjini človeštva strada, države pa dajejo za oborožitev dve sto milijard dolarjev letno (za boljše predstavilo: to je 300.000 milijard starih dinarjev). S tem denarjem bi lahko tistima dvema tretjinama človeštva zagotovili res človeka vredno življenje. Toda človeštvo očitno še ni spoznalo, da oboroženi boji ne rešujejo problemov. Vojna v Vietnamu, indijsko-pakistanska voj-

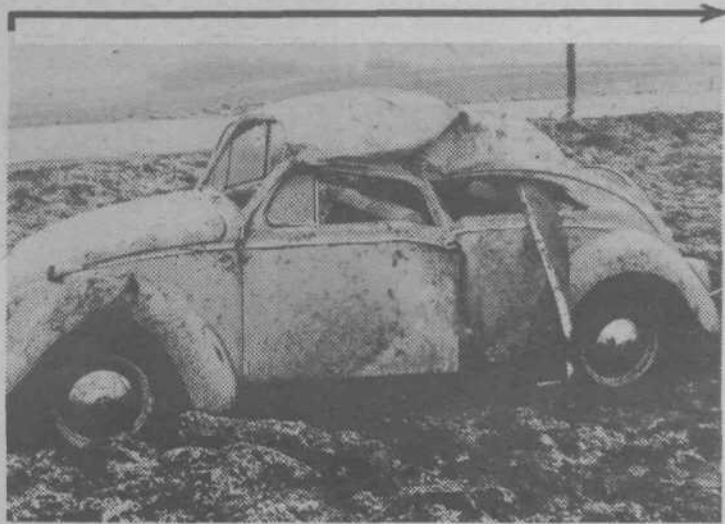
na, bližnjehodni spor – to so sedaj najžalostnejši spomeniki človeške neumnosti, pohlepa in egoizma. Bo kdaj prišel dan, ko bo zmagal razum in bodo vsi ljudje spoznali, da je napredek možen le v miru, medsebojni pomoči in sodelovanju? Bo kdaj prišel ta dan – ali pa se bo človeštvo prej samo uničilo?!

Mogoče bo kdo rekel, da to niso misli za te praznične dni – toda dokler so problemi, jih ne moremo deliti na praznike in delavnice.

In kaj lahko mi storimo za mir in razumevanje med narodi? Mnogo, kajti vsaka, še tako velika in pomembna stvar se začne v malih rečeh, na začetku. Tako tudi mir, razumevanje in sodelovanje med narodi. Najprej je treba spremeniti naše vsakdanje medsebojne odnose, da človek ne bo človeku volk, ampak brat. Toda velikokrat se za našim namrečnim in prijaznim obrazom skrivata sovraštvo in škodoželjnost. Zato pa zdaj, na začetku novega leta, res iskreno zaželim, da vsi, ki so v bližini, v sosedstvu ali v službi, v mnogem mnogo sreče in uspehov. Zaželim mu to iz srca, brez drugih namenov, res iskreno. Vsaj enkrat v letu si odkrito pogledajmo v oči in drug drugemu iskreno privoščimo in zaželim, da bomo srečni v življenju. Vsaj enkrat.

Torej: SREČNO 1972!

R. J.

Takole nesrečno je končal vožnjo že marsikateri neprevidni voznik, ki ni upošteval modrega reka: „Hiti počasi!“

NA CESTI NISI SAM

Kot že vrsto let prej, je bila tudi letos organizirana prometno-vzgojna akcija pod geslom NA CESTI NISI SAM. Namen te vsakotletne akcije je pravočasno in nenehno opozarjanje udeležencev v prometu na močno spremenjene vozne razmere v jesensko-zimskem času, ko normalno potekanje prometa ovirajo zlasti krajši dan, megla, poledica in sneg.

Vsakoletne izkušnje kažejo, da se vozniki motornih vozil zelo počasi prilagajajo spremembam voznega stanja na cestah. Vse poletne mesece in še v zgodnji jeseni so vremenske prilike take, da skoraj vedno dopuščajo voznikom hitrejšo vožnjo, posebno če upoštevamo suhe ceste, noči brez megle in drugo. Na prehodu v zimsko obdobje vsega tega ni. Poleg tega so vozniki prisiljeni precej voziti še v temi (zjutraj in zvečer) česar poleti ni bilo toliko. Že prvi letošnji jesenski – sicer preprosti – dež je potrdil te ugotovitve. Samo na ljubljanskih cestah in glavnih upadnicah je bila cela vrsta prometnih nesreč, do česar je prišlo največkrat zato, ker vozniki niso prilagodili hitrosti vožnje spolzki, mokri cesti.

Letošnja prometno-vzgojna akcija v organizaciji in pod vodstvom republiške komisije za vzgojo in varnost v cestnem prometu ima v svojem programu tudi osnove programa zvezne jugoslovanske akcije, ki je usmerjena na povečano skrb voznikov motornih vozil za urejenost in vzdrževanje svetlobnih teles in pnevmatik na motornem vozilu.

Glavni moto letošnje prometno-vzgojne akcije NA CESTI NISI SAM je torej več pozornosti pri vožnji jeseni in pozimi in popolnoma tehnična urejenost motornega vozila.

Prometno vzgojna akcija je torej usmerjena v preprečevanje prometnih nesreč, že zlasti vplivanje na voznike motornih vozil, da se bodo znali obvladati pred vrsto sovražnikov cestnega prometa v tem času. Vendar to ni le stvar posameznika, voznika. Tu so tudi osebe v avto parkih, oziroma osebe, ki skrbijo za organizacijo transporta in tehnično stanje motornih vozil, pa tudi vsi varnostni tehniki.

Uspeh akcije je odvisen od močnega angažiranja že omenjenih dejavnikov s širokim sodelovanjem drugih institucij, zainteresiranih za varnost cestnega prometa, kot so avto moto društva, podružnice združenja soferjev in avtomobilistov, organi za potranje zadeve, posebno pa komisije za vzgojo in varnost v cestnem prometu.

Gospodarske organizacije, ki se bavijo s prevozom potnikov in blaga, kot tudi druge organizacije, ki

opravljajo prevoze za lastne potrebe, lahko zelo uspešno sodelujejo v akciji. V ta namen naj poskrbijo:

– da bodo vsi vozniki v organizaciji ali podjetju seznanjeni z namenom akcije;

– da bodo odgovorne osebe skrbje za prilagoditev vožnje spremenjenim voznim pogojem (dež, megla, poledica, sneg) in skrbje za to, da bodo vozila vedno tehnično v redu, zlasti kar se tiče gum, zavornega sistema, kretalnega mehanizma, luči itd.

– da načrtujejo vožnjo s tovarnjaki v tem letnem času tako, da ne bi po nepotrebnem obremenjevali promet in ustvarjali na cesti takšne situacije, ki bi terjale celo najhujše prometne nesreče in nepotrebne zastoje prometa.

Delovne organizacije, ki zaposlujejo večje število ljudi, naj prek varnostne službe opozarjajo na povečano nevarnost na poti na delo in z njega. Zlasti naj:

– opozarjajo udeležence v prometu na potrebno previdnost na cesti glede na izredno neugodne prometne pogoje (hoja po cesti in prekanje ceste, vožnja s kolesi, mopedi in motornimi vozili);

– opozarjajo voznike motornih vozil na tehnično urejenost vozil in še posebej na potrebno zimsko opremo.

V akciji aktivno sodeluje tudi operativna služba prometne milice, ki kontrolira, opozarja in ukrepa nasproti voznikom, ki vozijo s tehnično zanemarjenimi vozili, zaradi česar so mnogo bolj izpostavljeni nesrečam ali pa so tehnično neurejena motorna vozila neposredni vzroki takih nesreč.

Priporočamo, da odgovorne osebe v delovnih organizacijah sodelujejo z občinskimi komisijami za vzgojo in varnost v cestnem prometu, da bi tako uspešneje prispevali svoj delež pri preprečevanju in zmanjšanju tako presegajočih prometnih nesreč in njih posledic.

Akcija bo „uradno“ zaključena 31. januarja 1972. leta. Vendar organizatorji priporočajo, da s to prometno-vzgojno aktivnostjo nadaljujemo vse dotlej, dokler bodo vremenske prilike take, da bodo otežkočale in ogrožale cestni promet.

MARJAN METLJAK